

Åsa Forsberg
010-224 87 52
asa.forsberg@lansstyrelsen.se

Skötselplan för naturreservat Karamossen Laxå kommun

Skötselplanen utgör bilaga 2 till reservatbeslutet.

Myrmosaik i Karamossen. Foto: Kjell Store

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt skydda och återställa värdefulla naturmiljöer.

Områdets naturskogar och myrmarker och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

Som restaureringsåtgärd med efterföljande fri utveckling kan bränning komma ifråga för utvecklingsmark och arronderingsmark liksom åtgärder för återställande av den naturgivna hydrologin och vegetationen i våtmarker.

Återkommande bränning kan komma ifråga i naturskog då det motiveras av förekomsten av äldre naturlig brandpåverkan och onaturligt långvarig brandfrist samt specifikt för att gynna vissa brandanknutna arter.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Administrativa data

Namn:	Karamossen
NVR-id:	2044653
Kommun:	Laxå
Natura 2000-område:	nej
Lägesbeskrivning:	4 km sydväst om Laxå samhälle
IUCN-kategori:	1A (strikt naturreservat)
Fastigheter:	Delar av fastigheterna Laxåskogen 1:116 och Laxåskogen
Markägare:	Staten genom Naturvårdsverket
Rättigheter:	Jakt, elledning, väg, fiske

Areal: Totalareal 514 ha varav prod skogsmark 130 ha, våtmark 350 ha, vatten 14 ha, övrig mark 20 ha (kraftledningsgator mm)

Förvaltare av reservatet: Länsstyrelsen i Örebro län

Naturförhållanden

Områdets naturvärden utgörs av myrens storlek, höga grad av orördhet och stora variation i myrtyper med typisk vegetation. Naturvärdet betingas även av skogsbeståndens naturskogsartade struktur, ålder och en mångfald av sådana arter som missgynnas av skogsbruk samt av hög luftfuktighet och stabilt mikroklimat. Strukturen i de äldre bestånden kännetecknas av intern dynamik och småskaliga störningar. Åldersspridningen bland träden är stor. Området rymmer en stor mängd död ved. De många signalarterna indikerar att området har varit trädbevuxet under lång tid. Förekomsten av kärr och källdrag bidrar till hög luftfuktighet, vilket är gynnsamt för fuktighetskrävande svampar, lavar och mossor. Bland de lite mer krävande våtmarksväxterna märks vitmossan *Sphagnum obtusum*. Fågellivet är rikt och karaktäriseras av arter som är typiska för Mellansveriges stora mossar. Myren är en av södra Örebro läns finaste med avseende på vadarfåglar med sex häckande arter.

Karamossen ligger i ett landskap där det finns ett kluster av liknande myrmosaikobjekt.

Prioriterade bevarandevärden

Karamossens naturvärde är främst kopplat till dess myrmark och dess randskogsbestånd, huvudsakligen skvattramtallskogar. Karamossen har vid Våtmarksinventeringen (VMI) värderats som en klass-1 myr vilket betyder att den bedöms ha mycket höga naturvärden. Karamossens storlek samt dess relativt låga påverkan av dikning och torvtäkt är två av de huvudsakliga skälen till den höga klassningen i VMI. Att myren dessutom är en av södra länets finaste vadarmyrar med 6 häckande arter och bedömts till skyddsklass 3 i Fågelmyrar i Örebro län (1982) är en annan bidragande orsak.

En myrfågelinventering av Karamossen har genomförts av Länsstyrelsen i Örebro vid två tillfällen, 1981 och 2009. Båda åren noterades arterna orre (spelplats), trana, ljungpipare, tofsvipa, enkelbeckasin, storspov (VU), grönbena, ängspiplärka, sånglärka (NT, Artportalen), kanadagås och buskskvätta. Bland växterna på mossen bör den växtgeografiskt intressanta

arten klockljung nämnas. Noterbart är också att minst tolv vitmossearter finns registrerade på Karamossen. Ställvis växer rikligt med vass in i skvatrambestånden. På ett par av dessa platser noterades rödgul trumpetsvamp.

Mossen håller stora bestånd av gammal skvatramtallsumpskog. Flera av bestånden har rikligt inslag av gamla tallar med skattade trädåldrar upp till 200–300 år. Vid sådan trädkontinuitet förekommer krävande trädlevande lavar som exempelvis garnlav (NT), nästlav och grymig blåslav. Talticka (NT) är heller ingen ovanlig syn i dessa bestånd. Trots den magra ståndorten är dödvedförekomsten riklig och tillgången på torrträd med bohål ovanligt god.

I objektet finns också ett mindre antal gamla skogsbestånd på fastmark. Dessa domineras också fr.a. av barrträd. På dessa platser noterades bl.a. svart taggsvamp (NT), motaggsvamp (NT), tallriska (NT), skarp dropptaggsvamp, dropptaggsvamp, tratt-taggsavamp och blomkålssvamp.

I sydöstra delen ingår även en del småöar och strandskog. Här finns gott om gammal skog och lövträdsandelen är hög. Både luftfuktigheten och solinstrålningen här är hög vilket skapar ett gynnsamt klimat för många kryptogamer. Öarna har också goda förutsättningar att hysa flertalet häckande fågelarter såsom t.ex. risbobyggande rovfåglar och markhäckande sjöfåglar.

Källor

- Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
- Backéus, I. 1978 Skyddsvärda myrar i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro, Naturvårdsenheten.
- Häradskartan
- Ekonomiska kartan 1950-tal
- Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2015. Myren, restaurering av en värdefull naturtyp. Erfarenheter från projekt Life to admire.
- Länsstyrelsen i Örebro län, Naturvård, 1998. Våtmarker i Örebro län, norra delen. Publikationsnr 1998:9.
- Naturvårdsverket, 1994. Myrskyddsplan för Sverige.
- Nitare, J. 2011. Barrskogar, Nyckelbiotoper i Sverige. Skogsstyrelsen.
- Oldhammer Bengt & Kirppu Sebastian. 2013. Tallnaturskog i nytt ljus, Svensk botanisk Tidskrift 107:6

SKÖTSELPLAN
2017-10-19

Dnr 511-3455-2017

- Sandgren, L. 1982. Fågelmyrar i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro län. Naturvårdsenheten. Publikation 1982:1
- Åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall, 2014-2018. Naturvårdsverket. Rapport 6599. December 2013.
- Åtgärdsprogram för skalbaggar på äldre död tallved, 2014-2018. Naturvårdsverket. Rapport 6629. Maj 2014.

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i två skötselområden:

1. Myrmosaik
2. Friluftsliv

Skötselområde 1, Myrmosaik (514 ha)

Området består av en myrmosaik dominerad av en excentrisk mosse. Myrmosaiken innehåller både öppna och mer trädbevuxna delar. Våtmarken i Karamossen utgör ca 400 ha. Ett fåtal skogsbeklädda fastmarksholmar finns insprängda i myren. Hela mossen är svagt tallbevuxen. Mellan de risbevuxna tuvorna och strängarna förekommer fastmattor med tuvull och vitmossor samt mjukmattehöljor. Utåt mossekanten ökar inslaget av tall och ris. Randskogen är bitvis av skvattramtyp. Kärret som avdelar mossen på mitten är vidsträckt och öppet. Till största delen är kärret fattigt. Mossen har på flera ställen bestånd av gammal skvatramtallskog. Vissa av dessa bestånd har gott om riktigt gamla tallar med trädåldrar som uppskattas till mellan 200-300 år. I reservatet finns också ett mindre antal gamla skogsbestånd på fastmark. Dessa domineras också av barrträd. I sydöstra delen ingår även en del småöar och strandskog. Här finns gott om gammal skog och lövträdsandelen är hög. Både luftfuktigheten och solinstrålningen här är hög vilket skapar ett gynnsamt klimat för många kryptogamer.

Karamossens sydostliga del är en udde samt några småöar i Västra Laxsjön. I objektet ingår även en liten del av sjön som utgörs av Fagervikens södra delar och Baggvikens nordligaste del.

Bevarandemål

Arealen myrmosaik ska vara minst 500 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarken ska vara öppen där

busk- eller trädskikt endast finns i liten omfattning. Omgivande laggkärr ska bibehållas intakta. Strukturer som tuvor, strängar, flarkar och flarkgölar ska finnas på myren. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor. Myren ska omges av olika skogstyper och tillsammans bilda ett större sammanhängande myrkomplex. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd. Det ska finnas följande typiska arter på mossen: klockljung, silesår och ljungpipare. Typiska arter i skogen: tallticka, motaggsvamp, garnlav och nästlav.

Skötselåtgärder

- Vid behov friställa naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.
- Naturvårdsbränning i områden som tidigare brunnit samt på utveckling- och arronderingsmark.
- Vid behov röja yngre igenväxningsvegetation på myrar och i rikkärr.
- Som återställningsåtgärd kan behov av att proppa igen diken, som avvattnar myren, komma ifråga för att åstadkomma en naturlig hydrologi.

Skötselområde 2, Friluftsliv

Naturreseptatet ligger 4 km sydväst om Laxå samhälle.

Mossen nyttjas bl.a. för fågelskådning av lokala ornitologer, orrspel och flera vadararter hör till sevärdheterna. Västra Laxsjön nyttjas flitigt för fritidsfiske. Mossen är också ett besöksmål vid lokal naturguidning.

Reservatet ligger i Nivå 1, enligt fastställt nivåläggningsdokument dnr: 512-504-2014.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska ge allmänheten möjligheter att uppleva naturreseptatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reservatet genom aktuell informationstavla.

Skötselåtgärder

- Ny informationstavla med karta ska sättas upp enligt skötselplanekarta.
- Tillsyn och underhåll av informationstavla.

Övrigt

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

Karta till skötselplan
för naturreservatet
KARAMOSSEN
i Laxå kommun
Beslutsdatum 2017-10-19
Dnr: 511-3455-2017

Naturreservat

informationstavla

